

Analýza sociálnych vplyvov Vplyvy na hospodárenie domácností, prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám, sociálnu inklúziu, rovnosť príležitostí a rovnosť žien a mužov a vplyvy na zamestnanosť (Ak v niektorej z hodnotených oblastí sociálnych vplyvov (bodov 4.1 až 4.4) nebol identifikovaný vplyv, uveďte v príslušnom riadku analýzy poznámku „Bez vplyvu.“)		
4.1 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na hospodárenie domácností a špecifikujte ovplyvnené skupiny domácností, ktoré budú pozitívne/negatívne ovplyvnené.		
Vede návrh k zvýšeniu alebo zníženiu príjmov alebo výdavkov domácností? Ktoré skupiny domácností/obyvateľstva sú takto ovplyvnené a akým spôsobom? Sú medzi potenciálne ovplyvnenými skupinami skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia? (V prípade vyššieho počtu hodnotených opatrení doplňte podľa potreby do tabuľky pred bod 4.2 ďalšie sekcie - 4.1.1 Pozitívny vplyv/4.1.2 Negatívny vplyv).		
a)	4.1.1 Pozitívny vplyv	
b)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zvýšenie príjmov alebo zníženie výdavkov:	Vyhlásenie všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len „VHZ“) s cieľom zaviesť osobitnú hospodársku reguláciu jadrových elektrární predpokladá uloženie povinnosti Slovenským Elektrárnám, a.s. dodať v priebehu rokov 2023 a 2024 elektrinu v produkte baseload za cenu 61,2077 v úhrnom množstve 6,15 TWh. Tento krok umožní zastropovanie drvivej väčšiny, prípadne všetkých nákladov domácností na silovú zložku elektrickej energie (t.j., komodita + diagram + odchýlka). Jedná sa o masívne zníženie výdavkov v porovnaní so scenárom bez zmeny politiky. Návrh nevytvára osobitné podmienky pre zraniteľné skupiny domácností v porovnaní s ostatnými domácnosťami.
c)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Všetky domácnosti.
d)	Kvantifikujte rast príjmov alebo pokles výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
e)	- priemerný pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	Všetky domácnosti. Bez vyhlásenia VHZ a zastropovania cien elektriny by sa podľa odhadov MH SR priemerná cena silovej elektriny na základe vzorca uvedeného § 32 Vyhlášky 18/2017 Z.z., mohla vyšplhať zo 71,17 EUR za MWh na viac ako 600 EUR za MWh. Koncová cena by v takomto prípade mohla presiahnuť až 900 EUR za MWh, čo predstavuje takmer päťnásobok priemernej ceny za rok 2022.
f)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	Jedná sa o odhady MH SR na základe verejne dostupných informácií a rodinných účtov. Dôvodom použitia odhadov je skutočnosť, že v čase finalizácie doložky sociálnych vplyvov ešte neboli zo strany Úradu pre reguláciu sieťových odvetví vyčíslené viaceré zložky koncovej ceny elektriny pre domácnosti.
g)	4.1.1.1 Z toho pozitívny vplyv na skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (V prípade významných vplyvov na príjmy alebo výdavky domácností v riziku chudoby, identifikujte a kvantifikujte pozitívny vplyv na chudobu obyvateľstva (napr. znižovanie miery rizika chudoby, priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine)	
h)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zvýšenie príjmov alebo zníženie výdavkov:	Pozitívny vplyv na všetky skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia skrz výrazné zníženie výdavkov na elektrickú energiu v pomere k disponibilným príjmom.
i)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	
j)	Kvantifikujte rast príjmov alebo pokles výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
k)	- priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie:	Najnižší príjmový decil: Bez vyhlásenia VHZ a zastropovania cien elektriny by sa podiel výdavkov na silovú elektrinu na disponibilných príjmoch mohol podľa odhadov MH

	- veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	SR vyšplhať z 2,5% v roku 2022 na zhruba 19% v roku 2023. Pri koncovej cene elektriny by to bolo zo 6,5% na zhruba 29%.
	Domácnosť s primárnym príjmom zo starobných dôchodkov: Bez vyhlásenia VHZ a zastropovania cien elektriny by sa podiel výdavkov na silovú elektrinu na disponibilných príjmoch mohol podľa odhadov MH SR vyšplhať z 1,7% v roku 2022 na zhruba 13% v roku 2023. Pri koncovej cene elektriny by to bolo zo 4,5% na zhruba 20%.	Domácnosť s primárnym príjmom z podpory v nezamestnanosti a/alebo dávok sociálnej pomoci: Bez vyhlásenia VHZ a zastropovania cien elektriny by sa podiel výdavkov na silovú elektrinu na disponibilných príjmoch mohol podľa odhadov MH SR vyšplhať z 3,3% v roku 2022 na vyše 25% v roku 2023. Pri koncovej cene elektriny by to bolo z 8,6% na takmer 40%.
l)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	
a)	4.1.2 Negatívny vplyv	
b)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zníženie príjmov alebo zvýšenie výdavkov:	Žiadne negatívne vplyvy
c)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
d)	Kvantifikujte pokles príjmov alebo rast výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
e)	- priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
f)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	
g)	4.1.2.1 Z toho negatívny vplyv na skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (V prípade významných vplyvov na príjmy alebo výdavky domácností v riziku chudoby, identifikujte a kvantifikujte negatívny vplyv na chudobu obyvateľstva (napr. zvyšovanie miery rizika chudoby, priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine)	
h)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zníženie príjmov alebo zvýšenie výdavkov:	Žiadne negatívne vplyvy
i)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
j)	Kvantifikujte pokles príjmov alebo rast výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
k)	- priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
l)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	

4.2 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám u jednotlivých ovplyvnených skupín obyvateľstva a vplyv na sociálnu inklúziu.

Má návrh vplyv na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám?

Popíšte hodnotené opatrenie, špecifikujte ovplyvnené skupiny obyvateľstva a charakter zmeny v prístupnosti s ohľadom na dostupnosť finančnú, geografickú, kvalitu, organizovanie a pod. Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.

a)	Rozumie sa najmä na prístup k: - sociálnej ochrane, sociálno-právnej ochrane, sociálnym službám (vrátane služieb starostlivosti o deti, starších ľudí a ľudí so zdravotným postihnutím), - kvalitnej práci, ochrane zdravia, dôstojnosti a bezpečnosti pri práci pre zamestnancov a existujúcim zamestnaneckým právam, - pomoci pri úhrade výdavkov súvisiacich so zdravotným postihnutím, - zamestnaníu, na trh práce (napr. uľahčenie zosúladenia rodinných a pracovných povinností, služby zamestnanosti), k školeniam, odbornému vzdelávaniu a príprave na trh práce, - zdravotnej starostlivosti vrátane cenovo dostupných pomôcok pre občanov so zdravotným postihnutím, - k formálnemu i neformálnemu vzdelávaniu a celoživotnému vzdelávaniu, - bývaníu a súvisiacim základným komunálnym službám, - doprave, - ďalším službám najmä službám všeobecného záujmu a tovarom, - spravodlivosti, právnej ochrane, právnym službám, - informáciám, - k iným právam (napr. politickým).	Návrh výrazne zlepšuje prístup k cenovo dostupnej elektrickej energii (čo je kategória bývanie a súvisiace základné komunálne služby) pre obyvateľov, ktorí žijú v domácnostiach v porovnaní so scenárom bez zmien politík.
b)	Má návrh významný vplyv na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva alebo skupín v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia? Špecifikujte ovplyvnené skupiny v riziku chudoby a sociálneho vylúčenia a popíšte vplyv na ne. Je tento vplyv väčší ako vplyv na iné skupiny či subjekty? Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.	
c)	Zraniteľné skupiny alebo skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia sú napr.: - domácnosti s nízkym príjmom (napr. žijúce iba zo sociálnych príjmov, alebo z príjmov pod hranicou rizika chudoby, alebo s príjmom pod životným minimom, alebo patriace medzi 25% domácností s najnižším príjmom), - nezamestnaní, najmä dlhodobo nezamestnaní, mladí nezamestnaní a nezamestnaní nad 50 rokov, - deti (0 – 17), - mladí ľudia (18 – 25 rokov), - starší ľudia, napr. ľudia vo veku nad 65 rokov alebo dôchodcovia, - ľudia so zdravotným postihnutím, - marginalizované rómske komunity - domácnosti s 3 a viac deťmi, - jednorodičovské domácnosti s deťmi (neúplné rodiny, ktoré tvoria najmä osamelé matky s deťmi), - príslušníci tretích krajín, azylanti, žiadatelia o azyl, - iné zraniteľné skupiny, ako sú napr. bezdomovci, ľudia opúšťajúci detské domovy alebo iné inštitucionálne zariadenia	Návrh výrazne zlepšuje situáciu pre všetky uvedené skupiny obyvateľstva, ktoré žijú v domácnostiach.

4.3 Identifikujte a popíšte vplyv na rovnosť príležitostí. Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na rovnosť žien a mužov.	
a)	4.3.1 Dodržuje návrh povinnosť rovnakého zaobchádzania so skupinami alebo jednotlivcami na základe pohlavia, rasy, etnicity, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie alebo iného statusu? Mohol by viesť k nepriamej diskriminácii niektorých skupín obyvateľstva? Ak áno, ktoré skupiny sú takto ovplyvnené a akým spôsobom?
b)	Bez vplyvov
c)	4.3.2 Môže návrh viesť k zväčšovaniu nerovností medzi ženami a mužmi? Podporuje návrh rovnosť príležitostí? Má návrh odlišný vplyv na ženy a mužov? Popíšte vplyvy.
d)	Popíšte riziká návrhu, ktoré môžu viesť k zväčšovaniu nerovností: Bez vplyvov
e)	Popíšte pozitívne vplyvy návrhu na dosahovanie rovnosti žien a mužov, rovnosti príležitostí žien a mužov, prípadne vplyvy na ženy a mužov, ak sú odlišné: Bez vplyvov
f)	Má návrh významné vplyvy na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva? Ak áno, aké? Akým spôsobom? Zraniteľnou skupinou obyvateľstva sa rozumejú najmä ženy ohrozené viacnásobnou diskrimináciou, tehotné matky, seniorky, ženy patriace do marginalizovaných skupín obyvateľstva, migrantky, ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím, obeť násilia a pod. Bez vplyvov
g)	Pri identifikovaní vplyvov na rovnosť žien a mužov treba vziať do úvahy existujúce rozdiely medzi ženami a mužmi, ktoré sú relevantné k danej politike. Podpora rovnosti žien a mužov nespočíva len v odstraňovaní obmedzení a bariér pre plnohodnotnú účasť na ekonomickom, politickom a sociálnom živote spoločnosti ako aj rodinnom živote, ale taktiež v podpore rovnosti medzi nimi. V ktorých oblastiach podpory rovnosti žien a mužov návrh odstraňuje prekážky a/alebo podporuje rovnosť žien a mužov? Medzi oblasti podpory rovnosti žien a mužov okrem iného patria: - podpora slobodného výberu povolania a ekonomickej činnosti - podpora vyrovňovania ekonomickej nezávislosti, - zosúladenie pracovného, súkromného a rodinného života, - podpora rovnosti príležitostí pri participácii na rozhodovaní, - boj proti domácemu násiliu, násiliu na ženách a obchodovaniu s ľuďmi, - podpora vnímania osobnej starostlivosti o dieťa za rovnocennú s ekonomickou činnosťou a podpora neviditeľnej práce v domácnosti ako takej, - rešpektovanie osobných preferencií pri výbere povolania a zosúladovania pracovného a rodinného života. Bez vplyvov

4.4 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na zamestnanosť a na trh práce.	
<i>V prípade kladnej odpovede pripojte odôvodnenie v súlade s Metodickým postupom pre analýzu sociálnych vplyvov.</i>	
a)	Uľahčuje návrh vznik nových pracovných miest? Ak áno, ako? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu.
b)	Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, pre aké skupiny zamestnancov, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod. Nie.
c)	Vedie návrh k zániku pracovných miest? Ak áno, ako a akých? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu
d)	Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod. Identifikujte možné dôsledky, skupiny zamestnancov, ktoré budú viac ovplyvnené a rozsah vplyvu. Nie.
e)	Ovplyvňuje návrh dopyt po práci? Ak áno, ako?
f)	Dopyt po práci závisí na jednej strane na produkcii tovarov a služieb v ekonomike a na druhej strane na cene práce. Nie.
g)	Má návrh dosah na fungovanie trhu práce? Ak áno, aký?
h)	Týka sa makroekonomických dosahov ako je napr. participácia na trhu práce, dlhodobá nezamestnanosť, regionálne rozdiely v mierach zamestnanosti. Ponuka práce môže byť ovplyvnená rôznymi premennými napr. úrovňou miezd, inštitucionálnym nastavením (napr. zosúladenie pracovného a súkromného života alebo uľahčovanie rôznych foriem mobility). Nie.
i)	Má návrh špecifické negatívne dôsledky pre isté skupiny profesií, skupín zamestnancov či živnostníkov? Ak áno, aké a pre ktoré skupiny?
j)	Návrh môže ohrozovať napr. pracovníkov istých profesií favorizovaním špecifických aktivít či technológií. Nie.
k)	Ovplyvňuje návrh špecifické vekové skupiny zamestnancov? Ak áno, aké? Akým spôsobom?
l)	Identifikujte, či návrh môže ovplyvniť rozhodnutia zamestnancov alebo zamestnávateľov a môže byť zdrojom neskoršieho vstupu na trh práce alebo predčasného odchodu z trhu práce jednotlivcov. Nie.

Podklady k analýze sociálnych vplyvov návrhu na schválenie VHZ na zabezpečenie bezpečnosti, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok elektriky pre domácnosti v SR

- Bez zásahu štátu by sa ceny silovej elektriny pre domácnosti mohli vyšplhať zo 72 EUR/MWh na viac ako 600 EUR/MWh,
- Pri koncových cenách elektriny pre domácnosti je aktuálne viacero zložiek okrem ceny silovej elektriny, ktorých konečný dopad v súčasnosti nie je možné definitívne vyčíslieť, avšak bez zásahu štátu by sa mohli vyšplhať nad 900 EUR/MWh,
- Pre zraniteľné skupiny obyvateľstva by to bol takýto scenár likvidačný. Podiel výdavkov na elektrinu na disponibilných príjmoch by presiahol 20% pri domácnostiach v dvoch najnižších príjmových deciloch a pri domácnostiach s príjmami primárne zo starobných dôchodkov. Pri domácnostiach tvorených primárne nezamestnanými by to bolo takmer 40%.

MH SR navrhuje, aby bola elektrina zodpovedajúca ročnej spotrebe domácností vyrobená v zariadeniach na výrobu elektriny z jadrového paliva vo všeobecnom hospodárskom záujme dodaná pre účely jej ďalšej dodávky domácnostiam za udržateľnú cenu.

Zmluva o implementácii mimoriadnych opatrení na elimináciu dopadu nárastu cien elektrickej energie na vybrané skupiny odberateľov predpokladá uloženie povinnosti Slovenským Elektrárňam, a.s. (ďalej len „SE“) vyrobiť a dodať zmluvou predpokladané množstvá elektrickej energie vo všeobecnom hospodárskom záujme. Na základe zmluvy ponúknu v prípade uloženia povinnosti SE priamo, alebo prostredníctvom svojich dcérskych spoločností na predaj v priebehu roka 2023 a 2024 elektrinu v produkte „baseload“ pre štandardné domácnosti a vybrané skupiny zraniteľných odberateľov za cenu 61,2077 EUR za MWh v objeme 6,15 TWh ročne.

V dôsledku takéhoto kroku dosiahne maximálna cena za silovú elektrinu na účely dodávky elektriny pre domácnosti vypočítanej na základe vzorca,¹

$$CE_t = CE_{PXE,t} \times \left(1 + \frac{k_t}{100}\right) + O_t^2$$

v ktorom bola premenná $CP_{PXE,t}$ nahradená v memorande dohodnutou cenou 61,2077 EUR, úroveň 72,54 EUR/MWh.³ V čase finalizácie tohto podkladu nie je zrejmé, či bude táto cena platiť pre celú spotrebu regulovaných domácností, alebo len pre jej majoritnú časť.

Bez ohľadu na finálne nastavenie však predmetné opatrenie prinesie domácnostiam mimoriadnu úľavu v porovnaní so scenárom, kedy by nebolo prijaté. V takom prípade by cena silovej elektriny na základe vyššie uvedeného vzorca mohla podľa odhadov MH SR presiahnuť 600 eur za MWh⁴ a pri koncovej cene zahŕňajúcej regulované tarify za distribúciu elektriny dokonca až 900 eur za MWh v závislosti od vývoja ostatných zložiek koncovej ceny elektrickej energie.

V tomto scenári by sa výdavky domácností v najnižšom príjmovom decile na silovú elektrinu podľa odhadov MH SR mohli vyšplhať z 2,5% z ich celkového disponibilného príjmu v roku 2022 na viac ako 19%. Po

¹ Vid'. § 32 Vyhlášky 18/2017 Z.z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike

² Kde:

- $CP_{PXE,t}$ predstavuje denný priemer futures kontraktu na elektrinu na burze PXE v produkte baseload na rok t za obdobie 1.8. až 30.9 roku t-1
- k_t predstavuje koeficient vo výške 10% v závislosti od plánovaného diagramu dodávky elektriny domácnosti roku t
- O_t predstavujú náklady regulovaného subjektu na odchýlku súvisiacu s dodávkou elektriny v roku t vo výške 5,21 eur/MWh

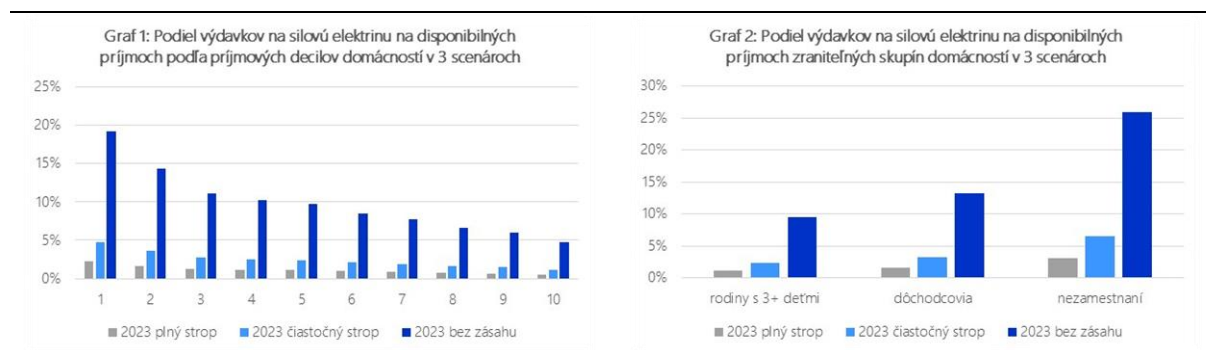
³ Zaokrúhlené na dve desatinné miesta

⁴ Vzhľadom na skutočnosť, že priemerná cena sa vypočítava na základe priemeru denných cien futures kontraktov za august a september, definitívny údaj v čase finalizácie tohto dokumentu nie je známy.

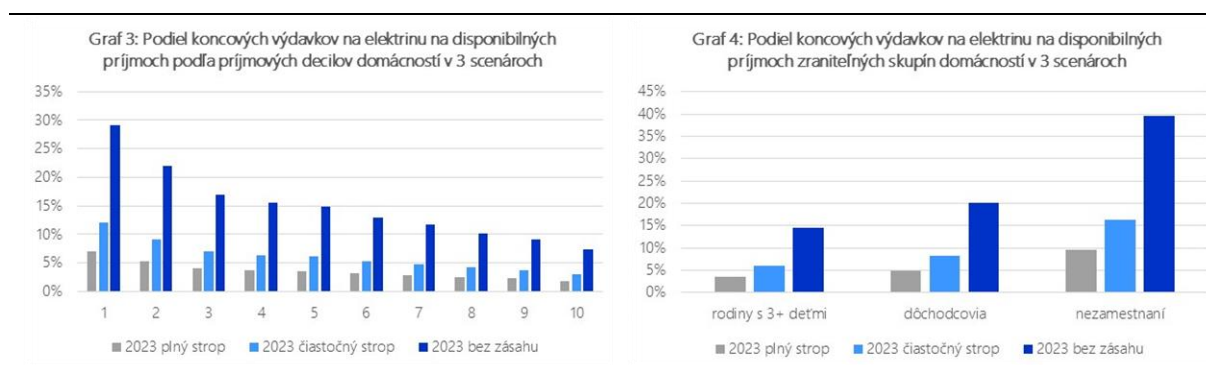
pripočítaní ostatných zložiek koncovej ceny elektriny pre domácnosti⁵ by sa podiel výdavkov mohol vyšplhať zo 6,5% na takmer 30% disponibilných príjmov.

Spomedzi ostatných skúmaných zraniteľných skupín obyvateľstva by výdavky na elektrinu presiahli 20% disponibilných príjmov aj pri druhom najnižšom príjmovom decile, či pri domácnostiach s primárnym príjmom zo starobných dôchodkov. Pri domácnostiach s primárnym príjmom z podpory v nezamestnanosti a dávok sociálnej pomoci by dosiahol dokonca takmer 40%.

Grafy nižšie zobrazujú podiel odhad podielu ceny silovej elektriny a koncovej ceny pre domácnosti na disponibilných príjmov podľa príjmových decilov a zraniteľných skupín v troch scenároch – plné zastropovanie cien (100% spotreby a strát), čiastočné zastropovanie (85% spotreby bez zastropovania strát v sústavách) a bez zastropovania.

Zdroje: Rodinné účty, Spracovanie IHA

Zdroje: Rodinné účty, Spracovanie IHA

Na základe horeuvedeného je MH SR presvedčené, že scenár bez žiadnych dodatočných opatrení je pre značnú časť domácností likvidačný a je plne legitímne a vo všeobecnom hospodárskom záujme Slovenskej republiky zaviesť osobitnú hospodársku reguláciu jadrových elektrární, ktorá umožní obmedziť vystavenie spotrebiteľov trhovým cenám elektriny.

⁵ T.j. nákladov dodávky, primeraného zisku, tarify za prenosovú sústavu, tarify za systémové služby, nákladov na prenos, distribúciu a straty, odvodu do Národného jadrového fondu a dane z pridanej hodnoty.